

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne2020,

**kterým se mění zákon č. 355/2019 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2020,
ve znění zákona č. 129/2020 Sb.**

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 355/2019 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2020, ve znění zákona č. 129/2020 Sb., se mění takto:

1. V § 1 odst. 1 se číslo „1 488 318 723 753“ nahrazuje číslem „1 428 218 723 753“, číslo „1 688 318 723 753“ se nahrazuje číslem „1 728 218 723 753“, číslo „200 000 000 000“ se nahrazuje číslem „300 000 000 000“ a číslo „181 126 169 129“ se nahrazuje číslem „281 126 169 129“.
2. V příloze č. 1 se číslo „1 488 318 723 753“ nahrazuje číslem „1 428 218 723 753“, číslo „1 688 318 723 753“ se nahrazuje číslem „1 728 218 723 753“, číslo „-200 000 000 000“ se nahrazuje číslem „-300 000 000 000“ a číslo „181 126 169 129“ se nahrazuje číslem „281 126 169 129“.
3. V příloze č. 2 se číslo „545 502 848 138“ nahrazuje číslem „540 502 848 138“, číslo „487 952 297 659“ se nahrazuje číslem „483 479 797 659“, číslo „757 300 150 000“ se nahrazuje číslem „702 200 150 000“, číslo „762 911 866 609“ se nahrazuje číslem „707 811 866 609“, číslo „561 443 911 565“ se nahrazuje číslem „556 443 911 565“, číslo „502 182 915 098“ se nahrazuje číslem „497 710 415 098“ a číslo „1 488 318 723 753“ se nahrazuje číslem „1 428 218 723 753“.
4. V příloze č. 3 se číslo „48 810 880 286“ nahrazuje číslem „51 810 880 286“, číslo „223 018 347 439“ se nahrazuje číslem „259 918 347 439“ a číslo „1 688 318 723 753“ se nahrazuje číslem „1 728 218 723 753“.
5. V příloze č. 4 v kapitole 313 Ministerstvo práce a sociálních věcí se číslo „552 589 411 659“ nahrazuje číslem „547 589 411 659“, číslo „545 502 848 138“ se nahrazuje číslem „540 502 848 138“, číslo „487 952 297 659“ se nahrazuje číslem „483 479 797 659“ a číslo „57 550 550 479“ se nahrazuje číslem „57 023 050 479“.
6. V příloze č. 4 v kapitole 396 Státní dluh se číslo „48 810 880 286“ nahrazuje číslem „51 810 880 286“ a číslo „181 126 169 129“ se nahrazuje číslem „281 126 169 129“.
7. V příloze č. 4 v kapitole 398 Všeobecná pokladní správa se číslo „776 900 470 800“ nahrazuje číslem „721 800 470 800“, číslo „223 018 347 439“ se nahrazuje číslem

„259 918 347 439“, číslo „757 300 150 000“ se nahrazuje číslem „702 200 150 000“, číslo „64 169 471 508“ se nahrazuje číslem „78 769 471 508“ a číslo „76 849 608 000“ se nahrazuje číslem „99 149 608 000“.

Čl. II Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem jeho vyhlášení.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

A. Obecná část

1. Zhodnocení platného právního stavu

Při sestavování státního rozpočtu na rok 2020 se vycházelo z tehdy aktuálních dat a prognóz, které nepředpokládaly vznik a rozšíření nemoci COVID-19, která s sebou přinesla významný propad ekonomické aktivity, a tím omezení daňových příjmů státního rozpočtu, a zároveň potřebu vynaložit ze státního rozpočtu zvýšené výdaje na boj proti šíření epidemie a na podporu ekonomiky.

Státní rozpočet na rok 2020, který byl schválen jako schodkový, předpokládal příjmy ve výši 1 578 118 723 753 Kč, výdaje ve výši 1 618 118 723 753 Kč a schodek ve výši 40 mld. Kč.

V rámci stavu legislativní nouze byla přijata novela zákona o státním rozpočtu na rok 2020, která vyšla pod číslem 129/2020 Sb. a která upravila příjmy na 1 488 318 723 753 Kč, výdaje na 1 688 318 723 753 Kč a schodek zvýšila na 200 mld. Kč.

2. Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy a vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku

Makroekonomický kontext

Navrhovaná úprava je nezbytná z důvodu potřeby reagovat na krizovou situaci vyvolanou pandemií nemoci COVID-19.

Česká ekonomika je od konce 1. čtvrtletí 2020 silně zasažena dopady světové pandemie COVID-19. Negativní efekty jsou naprosto bezprecedentní, mezi sebou se dále zesilují, a dají se jen velmi těžko odhadovat. Použití standardně používaných predikčních nástrojů je za těchto okolností ve značné míře omezené.

Opatřeními vlády České republiky zaváděnými k zastavení šíření nákazy bude v 1. polovině letošního roku ovlivněna významná část ekonomiky, zejména se jedná o odvětví cestovního ruchu, kultury a sportu, obchodu, služeb a dopravy. Zde se bude jednat o negativní nabídkový šok, který se prostřednictvím omezené spotřeby domácností a investičních výdajů firem dále promítne také do ostatních odvětví ekonomiky. Současnou situací však bude zasažen také zpracovatelský průmysl. V obdobné situaci se nalézají většina evropských zemí a zpomalení očekává i hospodářství Číny a USA. Česká ekonomika proto bude výrazně negativně zasažena také propadem zahraniční poptávky.

Za předpokladu, že se epidemii koronaviru podaří v průběhu 2. čtvrtletí zvládnout, by česká ekonomika měla v 1. a obzvláště pak ve 2. čtvrtletí 2020 vykázat mezičtvrtletní propad. Ve 2. polovině roku 2020 by se mohlo dostavit oživení ekonomické aktivity, které však bude tlumeno vývojem v nejvíce zasažených evropských ekonomikách (Itálie, Španělsko), v nichž se mohou projevit finanční problémy domácností a podniků. V tomto scénáři však není zahrnut pravděpodobný vliv narušení dodavatelsko-

odběratelských vztahů at' už domácích, nebo (a to i ve větší míře) přeshraničních. Pro rok 2020 tak poslední predikce s uzavěrkou dat k 31. březnu odhadovala pokles reálného HDP o 5,6 %. Predikce je však zatížena extrémní nejistotou a riziky vychýlenými směrem dolů. S tím, jak postupně v dubnu přicházely další informace, byl prodloužen nouzový stav v ČR a epicentrum nákazy se přesunulo z Evropy do Spojených států amerických, je velmi pravděpodobné, že skutečný propad bude v letošním roce ještě daleko hlubší.

Na inflaci bude jinak než doposud působit několik faktorů. Ve směru vyšší inflace oslabený kurz koruny a nabídková omezení, ve směru nižší inflace propad ceny ropy a pokles poptávky. Průměrná míra inflace by tak v roce 2020 mohla dosáhnout 3,2 %.

Kvůli ekonomickému propadu a s ním spojenému snížení poptávky po práci by letos měla klesnout zaměstnanost. Rovněž by mělo dojít ke zvýšení míry nezaměstnanosti. Vyššímu dopadu recese na nezaměstnanost by kromě vysokého počtu volných pracovních míst i zaměstnaných cizinců měla bránit přijatá opatření hospodářské politiky. Ekonomická situace by se měla výrazně promítnout i v dynamice výdělků.

Vzhledem k nyní dostupným informacím představuje tento scénář pravděpodobnou možnost vývoje ekonomiky. V závislosti na průběhu epidemie koronaviru a na opatřeních, jež jednotlivé státy přijímají k zabránění šíření nákazy a na podporu ekonomiky, se ale skutečný vývoj může od tohoto scénáře výrazně odchýlit.

Hlavní makroekonomické indikátory

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2019	2020	2021
		Aktuální predikce					Minulá predikce			
Nominální hrubý domácí produkt	<i>mld. Kč, b.c.</i>	4 768	5 047	5 324	5 653	5 530	5 781	5 652	5 913	6 168
	<i>růst v % b.c.</i>	3,7	5,9	5,5	6,2	-2,2	4,5	6,2	4,6	4,3
Reálný hrubý domácí produkt	<i>růst v % s.c.</i>	2,5	4,4	2,8	2,6	-5,6	3,1	2,5	2,0	2,2
Spotřeba domácností	<i>růst v % s.c.</i>	3,6	4,3	3,2	3,0	-1,5	0,8	2,9	2,4	2,2
Spotřeba vládních institucí	<i>růst v % s.c.</i>	2,7	1,3	3,4	2,6	2,6	2,0	3,0	1,9	1,9
Tvorba hrubého fixního kapitálu	<i>růst v % s.c.</i>	-3,1	3,7	7,6	2,8	-13,6	3,2	1,0	0,9	2,0
Příspěvek čistých vývozu k růstu HDP	<i>p.b., s.c.</i>	1,4	1,1	-0,8	-0,3	-1,2	0,7	0,1	0,2	0,3
Příspěvek změny zásob k růstu HDP	<i>p.b., s.c.</i>	-0,4	0,1	-0,4	0,2	-0,8	0,8	0,1	0,0	0,0
Deflátor HDP	<i>růst v %</i>	1,3	1,4	2,6	3,5	3,7	1,4	3,6	2,6	2,1
Míra inflace spotřebitelských cen	<i>průměr v %</i>	0,7	2,5	2,1	2,8	3,2	1,6	2,8	2,8	2,2
Zaměstnanost (VŠPS)	<i>růst v %</i>	1,9	1,6	1,4	0,2	-1,2	0,2	0,2	-0,1	0,0
Míra nezaměstnanosti (VŠPS)	<i>průměr v %</i>	4,0	2,9	2,2	2,0	3,3	3,5	2,0	2,2	2,4
Objem mezd a platů (dom. koncept)	<i>růst v % b.c.</i>	5,7	8,3	9,5	7,1	2,6	0,8	7,2	6,1	5,2
Saldo běžného účtu	<i>% HDP</i>	1,6	1,7	0,4	-0,4	0,2	0,3	0,3	0,6	0,7
Saldo sektoru vládních institucí	<i>% HDP</i>	0,7	1,5	0,9	0,3	-4,1	.	0,3	0,0	.
Předpoklady:										
Měnový kurz CZK/EUR		27,0	26,3	25,6	25,7	26,5	26,2	25,7	25,4	25,1
Dlouhodobé úrokové sazby	<i>% p.a.</i>	0,4	1,0	2,0	1,5	1,5	1,5	1,5	1,4	1,4
Ropa Brent	<i>USD/barel</i>	44	54	71	64	38	40	64,0	64	59
HDP eurozóny	<i>růst v % s.c.</i>	1,9	2,7	1,9	1,2	-5,7	2,9	1,2	1,0	1,4

Zdroj: MF ČR: Makroekonomická predikce ČR (duben 2020).

Obecně o navrhované právní úpravě

Vzhledem k ekonomickému vývoji způsobenému rozšířením nemoci COVID-19 a opatřeními přijatými vládou a Parlamentem České republiky na boj proti dopadům pandemie je situace taková, že nejsou dostatečné ani úpravy zakotvené zákonem č. 129/2020 Sb. Je proto nutné přistoupit k další novele zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2020.

Celkové příjmy se navrhuji ve výši 1 428 218 723 753 Kč, celkové výdaje se navrhuji ve výši 1 728 218 723 753 Kč a schodek státního rozpočtu se navrhuje ve výši 300 mld. Kč.

Návrh zákona je v souladu s vyhlášenými mezinárodními smlouvami podle čl. 10 Ústavy České republiky a je rovněž v souladu s ústavním pořádkem České republiky.

Návrh zákona o státním rozpočtu je slučitelný s právem Evropské unie. Tvorba rozpočtů členských států EU není právem EU přímo upravena.

Dopady na státní rozpočet se neuvádějí, což vyplývá z charakteru zákona.

Při aplikaci Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace (RIA) podléhá tento zákon zvláštnímu režimu podle výjimky uvedené v čl. I. 3. 8. písm. b) těchto zásad.

Navrhovaná úprava nemá vliv na ochranu soukromí ani ochranu osobních údajů. Z navrhované úpravy nevyplývají žádná korupční rizika.

Návrh zákona nijak neporušuje zákaz diskriminace a nemá vliv na rovnost žen a mužů.

Konkrétní úpravy navrhované novelou včetně komentáře:

Kapitola 313 – Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV)

Příjmy kapitoly MPSV v oblasti pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti se snižují o 5 mld. Kč na výsledných 540 502 848 138 Kč, což je dáno zhoršenou makroekonomickou predikcí a sníženým předpokládaným objemem vyplacených mezd a platů.

Kapitola 396 – Státní dluh

Výdaje kapitoly Státní dluh se zvýší o 3 mld. Kč na výsledných 51 810 880 286 Kč, což souvisí s vyšší výpůjční potřebou státu. Schodek státního rozpočtu se navyšuje o 100 mld. Kč na celkových 300 mld. Kč, z čehož změna stavu státního dluhu (zvýšení) představuje 281 126 169 129 Kč a změna stavu na účtech státních finančních aktiv (snížení) o 18 873 830 871 Kč.

Kapitola 398 – Všeobecná pokladní správa (VPS)

Na příjmové stránce dochází ke snížení daňových příjmů v úhrnu ve výši 55,1 mld. Kč, což je způsobeno útlumem ekonomické aktivity nejen v České republice, ale také v ostatních zemích světa, které s Českou republikou obchodují.

Daň z přidané hodnoty

Oproti rozpočtovaným příjmům po novele č. 129/2020 Sb. klesne výnos státního rozpočtu o dalších 5,4 mld. Kč na výsledných 305,8 mld. Kč.

Vývoj inkasa daně je dán aktualizovanou makroekonomickou predikcí, kde relevantní nominální makroekonomické agregáty meziročně rostou. Tedy navzdory poklesu očekávaného výnosu tato daň stále patří k těm, kde očekáváme autonomní meziroční růst.

V případě diskrečních opatření očekáváme negativní dopad z důvodu snížení pozitivního vlivu zavedení poslední vlny EET (oznámena shovívavost po zavedení opatření). A dále je zahrnut i nižší pozitivní vliv posunu konkludentního vyměření, a to v důsledku slabšího hospodářského vývoje, který ovlivní výši nadměrných odpočtů.

Dále pro rok 2020 předpokládáme negativní dopad z titulu chybějících útrat zahraničních turistů v odhadované výši 4,1 mld. Kč.

Spotřební daně

V případě daně z minerálních olejů bude mít obecně vliv pokles spotřeby nafty v důsledku reálného poklesu ekonomiky, tedy ve výši více než 5 %. V případě benzínu lze odhadnout zatím mírnější pokles (očekávaný vývoj spotřeby domácností je pozitivnější). V důsledku prodloužených opatření proti šíření nemoci COVID-19 a postupně narůstajícímu odhadu poklesu mezinárodního obchodu očekáváme pokles o dalších 4,6 mld. Kč na úrovni státního rozpočtu proti předchozí novele SR na výsledných 75,6 mld. Kč.

V případě daně z tabákových výrobků má významný vliv objem přeshraničních nákupů, dále pak obecně turistický ruch a nelze vyloučit ani mírný pokles domácí spotřeby v důsledku obav před virem a omezeného společenského styku. Dodatečný negativní dopad z prodloužení restriktivních opatření očekáváme ve výši 3 mld. Kč (výsledný výnos ve výši 57,9 mld. Kč). Tento odhad je významně ovlivněn předpokladem celkové doby uzavření hranic.

V případě daně z lihu a piva je negativním faktorem pokles turistického ruchu a společenských aktivit. Dodatečný negativní dopad očekáváme ve výši 0,3 mld. Kč u každé z těchto komodit (výsledný výnos u daně z lihu ve výši 8,3 mld. Kč a u daně z piva ve výši 4,3 mld. Kč).

Daň z příjmů právnických osob

Oproti rozpočtovaným příjmům po novele č. 129/2020 Sb. klesne výnos státního rozpočtu o dalších 8,3 mld. Kč na výsledných 90 mld. Kč.

Odhad inkasa v roce 2020 se opírá o poskytnutou predikci ekonomického vývoje a historický vývoj. Obecně se jedná o nejvolatilnější daň. V roce 2009 došlo k meziročnímu poklesu inkasa o cca 40 %.

Odhadovaný pokles ekonomického výkonu pro rok 2020 je v reálné hodnotě mírně větší, nominálně však mírně nižší než skutečnost roku 2009.

Proti roku 2009, kdy k negativnímu impulzu došlo již koncem roku 2008, je dopad do roku 2020 pozdější.

Za pozitivní faktor považujeme mnohem rychlejší reakci centrálních bank a zatím nižší nebezpečí fiskální restrikce.

Na základě výše uvedeného (spíše pozitivních faktorů) předpokládáme pokles daňové povinnosti o cca 35 %, v důsledku zálohového placení pak vychází pokles inkasa pro rok 2020 o 27 %. U srážkové daně očekáváme pokles o 1 mld. Kč, a to z důvodu předpokladu nerozdělení zisků z roku 2019 v roce 2020.

Daň z příjmů fyzických osob

Oproti rozpočtovaným příjmům po novele č. 129/2020 Sb. klesne výnos státního rozpočtu o dalších 29,7 mld. Kč na výsledných 135,8 mld. Kč, z toho daň sražená zvláštní sazbou klesne o 4,1 mld. Kč na výsledných 8,1 mld. Kč, daň placená poplatníky klesne o 4,1 mld. Kč na výsledných 0,8 mld. Kč a daň placená plátcí klesne o 21,5 mld. Kč na výsledných 126,9 mld. Kč.

U daně placené plátcí očekáváme v návaznosti na očekávaný růst objemu mezd a platů pro rok 2020 a z důvodu mírné progresse daně meziroční autonomní růst o 3,9 %. U daně placené poplatníky očekáváme snížení v důsledku poklesu záloh na rok 2020 (zahrnuto také plošné prominutí zálohy splatné k 15. 6.). U daně vybírané srážkou očekáváme především redukci flexibilních pracovních úvazků a nižší výplatu dividend.

V případě diskrečních opatření očekáváme negativní dopad z titulu výplat kompenzačních bonusů pro OSVČ dle zákona č. 159/2020 Sb., o kompenzačním bonusu v souvislosti s krizovými opatřeními v souvislosti s výskytem koronaviru SARS CoV-2. Podle tohoto zákona má na částku v nominální výši 25 000 Kč nárok OSVČ, která o ni požádá a prohlásí splnění několika základních požadavků. Kompenzační bonus je vratkou daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti (§ 6 zákona č. 159/2020 Sb.). Odhad počtu dotčených OSVČ je cca 700 tis. Negativní dopad navrženého opatření na inkaso DPFO placené plátcí v r. 2020 (kompenzační bonus se týká bonusového období 12. 3. až 30. 4. 2020) odhadován minimálně ve výši 11,5 mld. Kč na úrovni státního rozpočtu. Dále se předpokládá prodloužení bonusového období a to od 1. 5. do 8. 6. 2020. Negativní dopad prodloužení bonusového období je odhadován ve výši 9,7 mld. Kč na úrovni státního rozpočtu.

Daň z nabytí nemovitých věcí

Oproti rozpočtovaným příjmům po novele č. 129/2020 Sb. klesne výnos státního rozpočtu o další 2 mld. Kč na výsledných 11,8 mld. Kč.

Daň z hazardních her

Oproti rozpočtovaným příjmům po novele č. 129/2020 Sb. klesne výnos státního rozpočtu o dalších 0,8 mld. Kč na výsledných 4,4 mld. Kč. Pro rok 2020 je predikován propad inkasa daně o jednu třetinu (předpokládaná opatření ovlivní provozování vybraných druhů hazardních her na několik měsíců) části autonomního základu zahrnujícího landbased i internetové kursové sázky, landbased živou hru, landbased i internetovou totalizátorovou hru, landbased technickou hru, landbased i internetové bingo a turnaj malého rozsahu oproti stavu, kdy by opatření nebylo zavedeno. Opatření se nedotkne (či pouze v minimálním rozsahu) provozování internetové technické hry, landbased loterie, internetové loterie, internetové živé hry, tomboly.

Daň z digitálních služeb

Oproti rozpočtovaným příjmům po novele č. 129/2020 Sb. klesne výnos státního rozpočtu o dalších 0,7 mld. Kč na výsledných 0,8 mld. Kč, neboť původní rozpočtovaná částka vychází z předpokladu dnes již nereálné účinnosti zákona od 1. 7. 2020.

U ostatních daní v současné chvíli nepředpokládáme změny proti předchozí predikci. Očekávaná výše jejich inkasa se tak může proti úrovni schváleného státního rozpočtu mírně lišit oběma směry.

Výdaje kapitoly VPS

Ve výdajích kapitoly VPS dochází k navýšení závazného ukazatele „Transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně“ o 22 300 000 000 Kč. Z tohoto ukazatele se hradí platba státu do veřejného zdravotního pojištění za státní pojištěnce. Toto navýšení je dáno jednak návrhem novely zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů zvýšit od 1. června 2020 měsíční platbu státu za státního pojištěnce o 500 Kč na celkových 1 567 Kč, jednak aktualizovaným makroekonomickým propočtem, kdy průměrný počet státních pojištěnců vzrostl nad 6 mil. osob. Na základě těchto skutečností se zvýší celkové výdaje v roce 2020 z původně rozpočtovaných 76 849 608 000 Kč na 99 149 608 000 Kč.

Dále ve výdajích kapitoly VPS dochází k navýšení vládní rozpočtové rezervy o 14 600 000 000 Kč, čímž její rozpočet dosáhne částky 78 769 471 508 Kč. Rozpočet vládní rozpočtové rezervy, navýšený novelou č. 129/2020 Sb., je již téměř celý rozdělen na opatření přijatá vládou pro řešení důsledků epidemie COVID-19 nebo na připravovaná opatření, která budou v nejbližší době realizována. Například se jedná o nákup ochranných pomůcek, plicních ventilátorů a dalšího nezbytného vybavení. Aby vláda mohla nadále flexibilně řešit krizi způsobenou koronavirem, je nutné rozpočet vládní rozpočtové rezervy navýšit.

B. Zvláštní část

K článku I.

Dochází ke změnám číselných údajů příjmů a výdajů státního rozpočtu dle odůvodnění v obecné části. Snižují se příjmy a zvyšují se výdaje státního rozpočtu v roce 2020, což ve výsledku znamená zvýšení schodku státního rozpočtu ze současných 200 mld. Kč na 300 mld. Kč. Změny se dotýkají kapitol Ministerstvo práce a sociálních věcí, Státní dluh a Všeobecná pokladní správa.

K článku II.

Účinnost zákona se navrhuje dnem jeho vyhlášení, neboť provádění příslušných opatření nesnese odkladu.

V Praze dne 20. dubna 2020

Předseda vlády:

Ing. Andrej Babiš v.r.

Místopředsedkyně vlády a ministryně financí:

JUDr. Alena Schillerová, Ph.D., v.r.